

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp um breytingu á lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, og lögum um Vatnajökulspjóðgarð, nr. 60/2007 (leyfisveitingar, gjaldtaka o.fl. vegna Náttúruverndarstofnunar). URN24090080
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	16. september 2024

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Í júní 2024 samþykkti Alþingi frumvarp til laga um Náttúruverndarstofnun, sbr. lög nr. 111/2024, þar sem annars vegar Vatnajökulspjóðgarður og hins vegar náttúruverndarsvið Umhverfisstofnunar renna saman í eina stofnun frá 1. janúar 2025. Allt frá því að vinna hófst við að undirbúa sameiningu stofnana ráðuneytisins hefur legið fyrir að nauðsynlegt sé að gera breytingar á tilteknum lagaákvæðum, annars vegar laga nr. 60/2013 um náttúruvernd og hins vegar laga nr. 60/2007 um Vatnajökulspjóðgarð til að samræma eins og hægt er þau ákvæði sem gilda um gjaldtöku, leyfisveitingar, málsmeðferð, þvingunarúrræði og eftirlits og heyrir undir hina nýju stofnun. Frumvarpið er því eðlilegt framhald af þeirri vinnu umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins að sameina og fækka stofnunum á málefnasviði þess.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Að vinna frumvarp til þeirra lagabreytinga sem teljast nauðsynlegar til að samræma og einfalda reglur um leyfisveitingar, gjaldtöku, eftirlit o.fl. sem ný stofnun, Náttúruverndarstofnun, mun fara með.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Ólíkar reglur gilda að nokkru leyti í dag hvað varðar annars vegar lög um Vatnajökulspjóðgarð og hins vegar löggjöf sem heyrir undir náttúruverndarsvið Umhverfisstofnunar. Gjaldtökuákvæði eru mismunandi auk þess sem ákvæði um leyfisveitingar eru ekki samræmdar. Þegar ný stofnun tekur til starfa 1. janúar 2025 er mikilvægt að ekki gildi ólíkar reglur eftir því hvaða svæði um ræðir þar sem öll svæðin verða í umsjón nýju stofnunarinnar. Þá er mikilvægt að reglur sem snúa að hinum almenna borgara og fyrirtækjum í landinu séu skýrar og einfaldar.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Stefna hins opinbera er einföldun á stofnanakerfinu, sbr. vinna starfshóps fjármála- og efnahagsráðherra, sem skipaður var 2022, um einföldun á stofnanakerfinu til að m.a. bæta áfram þjónustu, auka skilvirkni og auðvelda stafræna þróun ríkisins.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Markmið lagasetningarinnar er að samræma og einfalda ákvæði í lögum um náttúruvernd annars vegar og lögum um Vatnajökulspjóðgarð hins vegar sem snúa að gjaldtöku, leyfisveitingum, þvingunarúrræðum og viðurlögum. Samræmingin er til þess fallin að auka skilvirkni og bæta þjónustu ríkisins.

C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Ólíkar reglur myndu gilda áfram um gjaldtöku, leyfisveitingar, þvingunarráðgjafi og eftirlit eftir því hvort um er að ræða Vatnajökulspjóðgarð annars vegar eða hins vegar þær heimildir sem falla undir Umhverfisstofnun og ákvæði náttúruverndarlaga. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Þar sem um lagaákvæði er að ræða er nauðsynlegt að fara í lagabreytingar til að ná fram samræmingu og einföldun. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Um er að ræða frumvarp um breytingu á annars vegar lögum um Vatnajökulspjóðgarð og hins vegar lögum um náttúruvernd.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. 2. Frumvarpið mun fela í sér breytingu á gildandi lögum, sbr. skýringar í kafla A. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Um er að ræða breytingar á ákvæðum tveggja lagabálka – annars vegar lög um Vatnajökulspjóðgarð og hins vegar lög um náttúruvernd. Fyrst og fremst er um að ræða ákvæðin sem gilda um gjaldtöku, leyfisveitingar og eftirlit, þvingunarráðgjafi og viðurlög.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Nei 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Almenningur, fyrirtæki sem stunda atvinnustarfsemi innan friðlýstra svæða og félagasamtök. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Samráð var viðhaft í vinnu við stofnanabreytingar ráðuneytisins sem er undanfari þessa máls. Áform um lagasetningu fóru í innra samráð (dags?) 4. Fyrirhugað samráð. Birting þessara áforma í samráðsgátt stjórnvalda. Birting frumvarps í samráðsgátt stjórnvalda. Hugað verður að frekari kynningu og samráði eftir því sem þurfa þykir.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið hafi fjárhagsáhrif fyrir ríkissjóð.

H. Næstu skref, innleiðing	
1.	Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Verkefnisáætlun er í vinnslu.
2.	Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Gert er ráð fyrir að lagabreytingarnar taki gildi 1. janúar 2025 á sama tíma og ný Náttúruverndarstofnun tekur til starfa. Frumvarpið verður unnið í samráði við þær stofnanir sem munu renna saman í Náttúruverndarstofnun. Ekki liggur fyrir hvort þörf verður á sérstakri aðlögun til undirbúnings breytinganna.
3.	Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Að breytingarnar leiði til eins samræmdra lagaákvæða eins og hægt er.
4.	Mælikvarðar á árangur og útkomu. Skilvirkni í gjaldtöku, leyfisveitingum, beitingu þvingunarúrræða og viðurlaga .
5.	Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Gert er ráð fyrir að ný stofnun fari í stefnumótunarvinnu þegar hún tekur til starfa og að í þeirri vinnu komi fram hvort lagabreytingin hafi náð þeim markmiðum sem stefnt var að eða hvort ráðast þurfi í frekari breytingar.
I. Annað	
J. Fylgiskjöl	
1.	Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað.
2.	Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.